

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.127/2013/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a felszámoló neve (felszámolócíme, felszámolóbiztos: Lieb Mátyás) mint felszámoló megbízása alapján eljáró Dr. Bódor Sarolta ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperes neve (felperes címe, Cg....) felperesnek-, a Dr. Nagy Attila ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Debreceni Törvényszék 2013. január 23. napján kelt, 5.G..../2011/30. számú ítélete ellen az alperes részéről 32. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperes által az állam javára megfizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 673 000 (Hatszázhetvenháromezer) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 142 240 (Egyszáznegyvenkettőezer-kettőszáznegyven) Ft másodfokú eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15 770 000 Ft-ot; a felperest pedig arra, hogy a ...-i Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívására fizessen meg az államnak 249 174 Ft állam által előlegezett szakértői díjat, az állami adóhatóság felhívására - az abban megjelölt számlaszámra és határidőn belül - 405 000 Ft eljárási illetéket.

Megállapította, hogy az alperes teljes személyes költségmentességére tekintettel a 495 000 Ft eljárási illetéket és a 304 546 Ft állam által előlegezett szakértői díjat az állam visel.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a 2010. április 22-i kezdő időponttal elrendelt felszámolás alatt álló felperes egyedüli ügyvezetője 2008. január 22-től a felszámolás kezdő időpontjáig az alperes volt.

Az alperes a felszámolónak olyan - 2010. április 22-i fordulónappal készített és a leánya, P. által aláírt - tevékenységet záró mérleget adott át, amelyben 28 605 000 Ft pénzeszköz volt kimutatva helytelenül, abból adódóan, hogy a felszámolást megelőző időszakban a könyvelést nem megfelelően végezték, a felperes a felszámolás kezdő időpontjában ténylegesen 15 770 000 Ft összegű pénzkészlettel rendelkezett.

A felperes nevében a felszámoló az alperes ellen 2011. szeptember 14-én benyújtott keresetében eredetileg annak megállapítását kérte, hogy az alperes ügyvezetői kötelezettségét megszegve járt el és emiatt az adós - hitelező kielégítését szolgáló - vagyona 28 605 000 Ft összeggel csökkent, amelynek későbbi teljesítésére a felszámolási eljárás befejezése után az alperes kötelezhető.

A keresetét utóbb akként módosította, hogy elsődlegesen az alperesnek 15 770 000 Ft és perköltsége megfizetésére kötelezését kérte „A gazdasági társaságokról” szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. §-ának (2) bekezdése alapján. Másodlagosan kérte, hogy a bíróság a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapítsa meg az alperes vezetői kártérítési felelősségét amiatt, hogy a társaság ügyvezetőjeként a kötelezettségeit megszegve járt el és ennek következtében a felperesnek a hitelezői kielégítését szolgáló vagyona 15 770 000 Ft-tal csökkent.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a tevékenységet záró mérlegben kimutatott pénzüsszeggel a felperes soha nem rendelkezett, a pénztárhiány egy könyvelési hiba eredménye, ezt már korábban az adóhatósági vizsgálat során is elmondta. Hivatkozott arra, hogy vezetői kötelezettségét egyáltalán nem szegte meg, az ügyvezetői feladatok ellátásával, a helyettesítésével a leányát, P-t bízta meg. A megbízott megválasztása és utasításokkal ellátása körében körültekintően járt el, ügyvezetői magatartása miatt az adós vagyona nem csökkent.

Az elsőfokú bíróság - a Gt. 30. §-ának (2) bekezdésére és Cstv. 31. §-ának (1) bekezdésére alapított - az alperes marasztalása iránti, összegében módosított keresetet megalapozottnak találta.

Ítéletének ezzel kapcsolatos indokai szerint annak a tényvitának az eldöntésénél, hogy a felperesnek a felszámolás kezdetekor milyen összegű készpénz vagyona volt abból indult ki, miszerint a Számviteli törvény 13. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel a törvény 99. §-ának (5) bekezdésének megfelelően az alperes a felperes társaság üzletvezetésére jogosult ügyvezetőjeként felelősséget vállalt a tevékenység zárómérlegben foglalt adós vagyoni helyzetére, így a pénztárkészletre vonatkozó adatok valódiságáért.

A felszámoló részére átadott tevékenység zárómérlegben szereplő adatokkal szemben a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes a felszámolás kezdetekor nem rendelkezett a tevékenység zárómérlegben kimutatott 28 605 000 Ft összegű pénzkészlettel. Az ennek érdekében felajánlott alperesi bizonyítást - P. és R. tanúk meghallgatását, és a perben igazságügyi könyvszakértő kirendelését - a bíróság teljesítette, de ennek eredményeként - a K. igazságügyi könyv- és adószakértő által készített, részletes, kellőképpen megindokolt a felek részéről is elfogadott

szakértői vélemény alapján - megállapította, hogy a felperes a felszámolás kezdetekor 15 770 000 Ft összegű pénzkészlettel rendelkezett.

E megállapítást követően kifejtette: az alperest a Gt. 30. §-ának (2) bekezdése, a Cstv. 31. §-ának (1) bekezdés b) pontja és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítési felelősség terheli az adós vagyonát képező pénzeszköznek a felszámoló részére történő átadásáért. Ennek elmaradása miatt kötelezte a bíróság a felszámolás kezdő időpontjában meglévő 15 770 000 Ft készpénz vagyonnak a felperes részére történő megfizetésére az alperest.

Az elsőfokú bíróság a felelősség alóli kimentésre okot adó körülményként nem fogadta el alperesnek az arra való hivatkozását, hogy ténylegesen nem ő látta el az ügyvezetői teendőket, hanem a megbízásából és meghatalmazása alapján a leánya, P. járt el, mert a felszámolást megelőző időszakban az alperes a felperesnek a cégjegyzékbe bejegyzett ügyvezetője volt, a Gt. pedig nem ismeri a névleges ügyvezető fogalmát.

Miután az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a Gt. 30. §-ának (2) bekezdése alapján leszállított részében alaposnak találta, így az alperes felelősségét a Cstv. 33/A. §-a alapján már nem vizsgálta.

A kereset leszállítására figyelemmel a felperes pernyertességének arányát 55%-ban meghatározva a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett a 45%-ban pervesztes felperesnek a pervesztességével arányos, le nem rótt eljárási illetéknek az állam javára és az állam által előlegezett szakértői költségnek a bírósági gazdasági hivatal felhívására történő megfizetésére kötelezéséről azzal, hogy az állam viseli a teljes személyes költségmentességben részesült alperes helyett előlegezett illeték és szakértői díjelőleg részt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes fellebbezett. Az ítélet megváltoztatását, a felperes „megalapozatlan” kereseti kérelmének elutasítását és a perrel felmerült valamennyi költsége megfizetésére kötelezését kérte.

A fellebbezése indokolásában lényegében arra hivatkozott, hogy noha az elsőfokú bíróság a felajánlott bizonyítást lefolytatta, annak eredményeként helytelenül állapította meg, mennyi volt a felszámolás alá került felperes állítólagos készpénzvagyona.

A perben kirendelt K. igazságügyi könyvszakértő „méltó részletesség és felelősséggel készített” könyvszakértői vélemény megnyugtatóan bizonyította az a mindvégig fenntartott állítását, miszerint a tevékenységet lezáró mérlegben kimutatott adatok nem valósak, hiszen nincsenek okiratokkal alátámasztva. Hangsúlyozta, hogy a bíróság és a szakértő rendelkezésére állt a leánya, P. az ellene a ...-i Járásbíróságon folyamatban lévő büntetőeljárás során tett vallomása, melyben félreérthetetlenül kinyilatkozta, hogy a könyvelési anyag nem teljes, a számlák nagy része hibás, a teljesítési igazolások nincsenek meg. Ezt figyelembe véve az elsőfokú bíróság nem juthatott volna arra a következtetésre, hogy aggálytalan a szakértőnek a felperes korrigált készpénzkészletének meglétére tett megállapítása, különös tekintettel arra, hogy a szakértő szakvéleményének végkövetkeztetése szerint az általa számolt, a korrigált készpénzkészletnél is kevesebb lehetett a valós pénzkészlet.

Az alperes hivatkozott arra is, hogy a leánya ellen folytatott büntetőeljárásban kirendelt szakértő és a felszámolóbiztos is helytelenül kiállított bizonylat alapján tett olyan megállapítást, miszerint a felperesi társaság a ... gépkocsijára kötött lízingszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesítette, a perben kirendelt igazságügyi

könyvszakértő azonban talált bizonylatot arra, hogy az adós a szerződésből eredő teljes tartozását kiegyenlítette. Így ez alapján a pénztárhíányt 3 500 000 Ft-tal csökkentette. Ez pedig alátámasztja alperesnek azt az állítását, hogy a felperes felszámolója részére átadott tevékenységet záró mérleg alapján tett az a megállapítás is téves, miszerint a felperesnek a felszámolása kezdő időpontjában 20 093 000 Ft összegű kötelezettség állománya volt annak ellenére, hogy a bejelentett hitelezői igények együttes összege csupán 10 877 000 Ft.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél nem vette figyelembe azt sem, hogy a kötelezettségekről nincs tényleges leltár. Mindezek miatt a felperesi felszámolás kezdő időpontjában a leltárhíány 15 770 000 Ft összegben történt megállapítása téves és megalapozatlan volt. Ezáltal téves és megalapozatlan volt az elsőfokú bíróság részéről ebből olyan következtetés levonása, hogy az alperes a felperesnek ilyen összegű kárt okozott.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte azzal indokolva, hogy a felperes fellebbezése adatait, az elsőfokú bíróság teljes körűen állapította meg a tényállást és abból helytálló jogi következtetéseket vont le.

Az ítélet az alperes fellebbezését a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és ennek során a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése szerint - fellebbezés hiányában - nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének elutasító rendelkezését.

Az ítélet marasztaló rendelkezése ellen benyújtott alperesi fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság az alperes marasztalása iránt - a felperes részéről elsődlegesen - előterjesztett kereset vonatkozásában a felek között kialakult jogvita elbírálásához szükséges tények tekintetében a tényállást, a kellő bizonyítás lefolytatásával teljes körűen feltárta, azt a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint helyesen állapította meg. Saját indokaira kiterjedően helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Nem vitás, hogy a felperes felszámolása elrendelésének kezdő időpontjában a gazdasági társaság cégjegyzékbe bejegyzett ügyvezetője az alperes volt. Helytállóan indult ki az elsőfokú bíróság abból, hogy a felperes elleni felszámolási eljárásban (a megindítására irányuló hitelezői kérelem benyújtásának időpontjára tekintettel) alkalmazandó „A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról” szóló, többször módosított 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.), 2010. február 16-án hatályos 31. §-ának (1) bekezdése szerint a felperes, mint ügyvezető kötelessége volt - egyebek között - hogy a felszámolás kezdő időpontját megelőző nappal tevékenységet lezáró mérleget készítsen és azt valamint a vagyont leltár szerint átadja a felszámolónak legkésőbb a felszámolás kezdő időpontját követő 30 napon belül (a. és b. pont). Az alperes a rábízott társasági vagyonért ügyvezetőként - a közte és a felperes között fennállt társasági jogviszony alapján - a felperes felé teljes felelősséggel tartozott, ezért az elsőfokú bíróság - a kialakult és következetes ítélkezési gyakorlatnak megfelelően - helyesen foglalt állást akként, hogy az alperes kártérítési felelősségét önmagában megalapozza, ha a társaság tevékenységét lezáró mérlegben szereplő, ott feltüntetett vagyonnal nem tud elszámolni (BDT2013.2954., BDT2008.1767.)

Az alperes sem az elsőfokú eljárás során, sem a fellebbezésében nem vitatta, hogy ügyvezetőként olyan tevékenységet záró mérleget adott át a felperes felszámolójának, amelyben a felperes meglévő készpénzkészleteként 28 605 000 Ft volt kimutatva annak ellenére, hogy a társaság ilyen vagyonnal ténylegesen nem rendelkezett. Ilyen körülmények között helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság azt, hogy keletkezett-e hiány, mivel annak ténye a vezető tisztségviselő kártérítési felelősségét eleve megalapozza, természetesen azzal, hogy a felelőssége alóli kimentésére a Ptk. 339. §-ának (2) bekezdésének szabályai szerint itt is lehetőség van.

Az elsőfokú bíróság helyesen nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felperesi társaság felszámolás előtti tevékenységet záró mérlegét nem az alperes, hanem megbízásából a hozzátartozója írta alá. A felperes tevékenységet záró mérlegét az adós társaság ügyvezetőjeként a felszámolónak az alperes adta át, amely a perben az ellenkező bizonyításáig bizonyítékul szolgál arra, hogy alperes az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta vagy magára nézve kötelezőnek ismerte el.

Miután a perben az alperes arra hivatkozott, hogy a tevékenységet záró mérleg tartalma a felperes készpénzállományát illetően nem felelt meg a valóságnak, helyes álláspontot foglalt el az elsőfokú bíróság a tekintetben is, hogy a tevékenységet záró mérleggel, mint okirattal szemben a perben az alperesnek kellett a saját (képviselői minőségében a tevékenység zárómérleggel egyezően tett) nyilatkozatának valótlanágát bizonyítania. Egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetéseivel is, hogy az alperes által felajánlott bizonyítási eszközök erre nem voltak alkalmasak. Az alperesnek azokat a fellebbezési érveléseit, amelyekkel valójában az elsőfokú bíróság által a bizonyítékok értékelése alapján megállapított tényállást vitatta, amikor a pénztárhiányért való felelőssége hiányát állította, az ítéletábra nem fogadta el.

Az elsőfokú eljárás során mindvégig maga az alperes nyilatkozott úgy, hogy a felszámolás alá került társaság számviteli hiányosságai vezettek a pénztárhiány kialakulásához. Ez a magatartás, illetve mulasztás azonban a számviteli és az adótörvényeknek azokba a rendelkezéseibe ütközik, amelyeknek a felperes részéről történő betartása, illetőleg betartatása az alperes törvényi kötelezettsége volt. Így sérti „A számvitelről” szóló - jelen ügyben irányadó - 2000. C. törvény (Sztv.) 12. §-ának (1) bekezdésében rögzített könyvvezetésre vonatkozó rendelkezést; a 15. §-ának (2) bekezdése szerinti teljesség elvét; a 15. §-ának (3) bekezdésében megfogalmazott valódiság elvét; a 15. §-ának (13) bekezdés szerinti, a tartalomnak a formával szembeni elsődlegessége elvét és különösen sérti a 83. §-ának (1) bekezdésében írt a bizonylati elvről és a bizonylati fegyelemről szóló törvényi rendelkezéseket.

Az Sztv. 88. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a számviteli szabályok megsértéséért való felelősségre a polgári törvénykönyv általános felelősségi szabályait kell alkalmazni. Ez pedig az adott perre vonatkoztatva azt jelenti; nem fogadható el alperesnek az a fellebbezési kifogása, hogy a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő által kimutatott hiány az alkalmazott módszer miatt számvitelileg azért nem helyes, mivel a szakértő nyilatkozata szerint a pontos szakértői munkát a felperesnél „a könyvelés elfogadhatatlan volta, nem megfelelő leltárral alátámasztottsága” akadályozta, a valós pénztári készletet a bizonylatokból nem lehet megállapítani, ezért kellett a számadatok összefüggéseit számításba venni (26. sorszámú szakértői vélemény 5. oldal).

Mindezeket ugyanis a perben az alperes terhére kellett értékelni. Az alperes terhe volt annak bizonyítása, hogy a tevékenységet záró mérlegben feltüntetett adatok valódiságának elismerése ellenére az abban kimutatott pénzeszköz a felszámolás kezdő időpontjában ténylegesen nem volt meg, a felperesnek egyáltalán nem volt pénzeszköze, illetőleg, hogy annak összege pontosan mennyi volt. Ezt pedig az alperes, mint ügyvezető csak a felperesi társaság mindenkori pénzeszközeinek jogszerű felhasználását igazoló bizonyítási eszközökkel - elsősorban számviteli bizonylatnak minősülő okiratokkal - tudta volna bizonyítani, ilyeneket azonban sem az elsőfokú eljárásban sem a fellebbezéséhez nem csatolt illetőleg ilyenek meglétére nem is hivatkozott.

A jelen perben ugyanakkor az alperes, mint a gazdasági társaság ügyvezetője a felperes bizonyítottan meglévő pénzeszközeinek a társaság érdekében történő felhasználását az általa a perben megkísérelt módokon és eszközökkel (a könyvelést végző személy, illetőleg a leánya tanúvallomásaival) jogszerűen nem igazolhatja. A társaság pénzkészletére vonatkozóan lefolytatott könyvszakértői bizonyítás pedig a felperesi állítást illetően nem volt eredményes, mert a szakértő által részletesen ismertetett szakértői módszerrel, kellően alátámasztottan a felperes átláthatatlan könyvelése ellenére is kimutatható volt a társaságnál 15 770 000 Ft összegű olyan pénzbevétel elérése, amelyeket csökkentő kiadások, költségek könyvszakértői módszerrel nem voltak megállapíthatók. Ilyen körülmények között az alperesnek azt kellett (volna) bizonyítania, hogy mi történt a szakértő által kimutatott pénzkészlettel nem pedig azt, hogy a tevékenységet záró mérleg összeállítása során a számviteli fegyelmet mennyiben tartotta be. Az alperes azonban még tényállítást sem tett arra, hogy a szakértő által kimutatott összeg korábban különböző jogcímen a társaság javára felhasználásra, vagy kifizetésre került. Ezzel összefüggésben bizonyítékot nem szolgáltatott és bizonyítást sem ajánlott fel.

A bizonyítás hiányát pedig az elsőfokú bíróság helyesen róta a terhére.

Mindezek alapján a felperes összegében módosított keresetét a Gt. 30. §-ának (2) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján megalapozottnak kellett tekinteni, ezért az elsőfokú bíróság abban helytállóan marasztalta az alperest.

Észlelte ugyanakkor az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg az adott ügyben fizetendő elsőfokú eljárási illetéket, annak a felperes által az állam részére megfizetendő, a pervesztességével arányos részét. A 2011. szeptember 14-én benyújtott és a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése szerinti megállapításra irányuló kereset alapján indult per meg nem határozható pertárgyértékűnek minősült, így 27 000 Ft illetékfizetési kötelezettséget keletkeztetve [Itv. 39. §-a (3) bekezdésének b) pontja, 42. §-ának (1) bekezdése]. A felperes 2012. január 4-én jelentette be az alperes marasztalása iránti keresetmódosítását, melynek következtében a 28 605 000 Ft-ra változott perérték alapján a perben fizetendő kereseti illeték összege, az Itv. 42. §-a (1) bekezdésének a) pontjának - időközben a 2011. évi CLVI. törvénnyel módosított és ekkor már hatályos - rendelkezése értelmében 1 500 000 Ft-ra emelkedett.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - nem fellebbezett részében nem érintve - a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése második fordulatára figyelemmel fellebbezés nélkül is a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a felperes által az államnak megfizetendő le nem rótt eljárási illeték összegét 673 000 Ft-ra felemelte, az ítélet egyéb rendelkezéseit pedig helybenhagyta.

Az alperes az eredménytelen fellebbezése folytán a másodfokú eljárásban is pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperesnek az ügyvédi munkadíjból eredően keletkezett másodfokú perköltségét, amelynek összegét az ítélet tábla - a Pp. 79. §-ának (1) bekezdése alapján hivatalból - a 15 770 000 Ft fellebbezési pertárgy érték alapulvételével a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának a) és b) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése szerint, de a kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel - értékelve azt is, hogy a másodfokú eljárásban tárgyalás tartására nem került sor - a (6) bekezdés alkalmazásával 112 000 + 27% áfa mérsékelt összegben állapította meg, aminek megfizetésére az alperest a Pp. 217. §-ának (1) bekezdése szerinti határidőben kötelezte.

Debrecen, 2013. november 15. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk előadó bíró, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó